

SERA GAZI ENVANTERİ BİLGİ NOTU

Türkiye, 2001 yılında Marakeş’de gerçekleştirilen 7. Taraflar Konferansı’nda “Sözleşmenin Ek-I listesinde yer alan diğer ülkelerden farklı bir konumda olan Türkiye’nin özel şartları tanınarak, isminin EK-I’de kalarak EK-II’den silinmesi” yönünde alınan karardan sonra, 24 Mayıs 2004 tarihinde Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesine (BMİDÇS) taraf olmuştur.

Bilindiği üzere ülkemiz TBMM’nin 5 Şubat 2009 tarihli kararı ile Kyoto Protokolü’ne katılım sürecine girmiş ve 28 Mayıs 2009 tarihinde Kyoto Protokolü’ne katılım belgelenmiş birleşmiş milletler genel sekreterliğine iletilmiştir. Türkiye 26 Ağustos 2009 tarihinden itibaren Kyoto Protokolü’ne taraf olacaktır.

Ülkemiz, BMİDÇS kapsamında düzenli olarak İklim Değişikliği Ulusal Bildirimleri ve her yıl Ulusal Sera Gazı Envanterleri hazırlamakla yükümlüdür. Ülkemizin Kyoto Protokolü’nün ilk yükümlülük döneminde (2008–2012) sayısallaştırılmış sera gazı emisyon azaltım yükümlülüğü almayacaktır. Ancak, 2010 yılında itibaren ulusal Bildirimler ve Sera Gazı Envanterleri Protokol altında gönderilecektir. Bu, Türkiye’nin Protokol altında belirlenmiş olan çok daha sıkı raporlama kurallarına tabii olacağı anlamına gelmektedir.

Sera gazı envanterleri İklim değişikliği Koordinasyon Kurulu Altında oluşturulmuş olan 10 çalışma grubundan biri olan sera gazı envanteri çalışma grubu tarafından hazırlanmaktadır. Sera gazı envanterleri hazırlama sürecinin koordinasyonunu bu seneye kadar Bakanlığımız yürütmüştür. 2009 yılından itibaren İDKK kararı ile bu koordinasyon görevi Türkiye İstatistik Kurumuna verilmiştir.

Sözleşmeye taraf her Ek-1 ülkesinin ulusal sera gazı envanterinin yıllık gözden geçirmeye tabiidir. Bu kapsamda, 13–24 Ekim 2008 tarihlerinde Bakanlığımızda İklim Değişikliği 1. Ulusal Bildirimi’ni de kapsayan bir gözden geçirmenin gerçekleştirilmiştir. Bu süreçte sera gazı envanteri ve envanter hazırlamak üzere oluşturulan kurumsal yapılanmaya ilişkin çeşitli eksiklikler tespit edilmiş ve öneriler getirilmiştir.

Türkiye 1. Ulusal Bildirimi’ni 2007 yılında tamamlamış ve BMİDÇS Sekreteryasına göndermiştir. 2. Ulusal Bildirimin hazırlanmasına yönelik olarak, Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı (UNDP)’nin yürütücü kuruluş olduğu ve finansmanının GEF’den karşılanacağı bir proje hazırlanmış ve GEF Sekreteryasına gönderilmiştir.

Türkiye BMİDÇS altında ilk sera gazı envanterini 14 Nisan 2006 tarihinde BMİDÇS sekreteryasına sunmuştur. 2008 yılı için hazırlanan Envanter sonuçlarına göre, 2008 yılında toplam seragazı emisyonu CO₂ eşdeğeri olarak 366,5 milyon ton (Mt) olarak tahmin edilmiştir. 2008 yılı emisyonlarında CO₂ eşdeğeri olarak en büyük payı %76 ile enerji kaynaklı emisyonlar alırken, ikinci sırayı %9 ile atık bertarafı almaktadır. Endüstriyel işlemler ve tarımsal faaliyetler ise sırasıyla %8 ve %7 paya sahiptir.CO₂ eşdeğeri olarak 2008 yılı toplam seragazı emisyonu 1990 yılına göre %96 artış göstermiştir. Türkiye’de, 2008 yılı CO₂ emisyonunda 1990 yılına göre, enerji sektöründe %114, endüstriyel işlemlerde ise %79 artış gözlenmiştir. 2008 yılında toplam CO₂ emisyonlarının yaklaşık olarak %91’i enerji üretiminden, %9’u endüstriyel işlemlerden kaynaklanmaktadır. CH₄ emisyonlarının %59’unun atık bertarafından, %31’inin tarımsal faaliyetlerden, N₂O emisyonlarının ise %72’sinin tarımsal faaliyetlerden kaynaklandığı görülmüştür.